

Broj: 0102 - 2694/19
Podgorica, 19.11.2020. godine

Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, na osnovu čl. 65, 70, 100, 102 i 121c Zakona o poštanskim uslugama ("Sl. list CG", br. 57/11, 55/16 i 55/18), čl. 18 i 144 Zakona o upravnom postupku („Sl.list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), čl. 33, 34, 35 i 36 Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora („Sl.list CG”, broj 37/17, 8/19 i 75/20) i čl. 9, 16 i 19 Statuta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost ("Sl. list CG", broj 4/14), postupajući po zahtjevu Pošte Crne Gore A.D. Podgorica za verifikaciju obračuna neto troškova univerzalne poštanske usluge u 2019.godinu, na sjednici održanoj dana 19.11. 2020. godine, donio je

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se neto trošak pružanja univerzalne poštanske usluge, koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatora Poštu Crne Gore A.D. Podgorica, za 2019. godinu u iznosu 301.596,54 €.
2. Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost će Pošti Crne Gore, na ime utvrđenog neto troška pružanja univerzalne poštanske usluge za 2019. godinu, uplatiti iznos od 68.028,20 €, u roku od 7 dana od dana donošenja rješenja.
3. Iznos od 233.568,34 €, koji predstavlja razliku između utvrđenog iznosa neto troška iz tačke 1 i iznosa iz tačke 2, koji će Pošti Crne Gore uplatiti Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Pošti Crne Gore nadoknađuje se iz Budžeta Crne Gore.
4. Za sredstva iz tačke 3 ovog rješenja Pošta Crne Gore, kao posebno pravno lice u državnoj svojini, obratiće se odgovarajućim zahtjevom Ministarstvu finansija Crne Gore, kao nadležnom organu za Budžet Crne Gore.
5. Ovo rješenje stupa na snagu danom dostavljanja.

Obrazloženje

Saglasno članu 5 stav 2 Zakona o poštanskim uslugama, Pošta Crne Gore je univerzalni poštanski operator, koji na osnovu posebne licence broj 01-1 od 15.02.2007. godine ima pravo i obavezu da na cijeloj teritoriji Crne Gore obavlja univerzalnu poštansku uslugu. Posebna licenca obuhvata i pravo univerzalnog poštanskog operatora na obavljanje svih komercijalnih poštanskih usluga.

Pošta Crne Gore je dopisom broj: 00020-10541/2 od 30.06.2020. godine, koji je kod Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija) zaveden pod brojem 0102-3779/1 od 30.06.2020. godine, podnijela Zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška za 2019. godinu, u iznosu od **529.658,53 €**.

Članom 96 i 97 Zakona o poštanskim uslugama (u daljem tekstu: Zakon) propisana je za univerzalnog poštanskog operatora, tj. Poštu Crne Gore, obaveza vođenja odvojenog računovodstva, na način da se mogu utvrditi prihodi i troškovi ostvareni od univerzalnih poštanskih usluga odvojeno od prihoda i troškova ostvarenih od drugih poštanskih usluga, kao i obaveza implementacije internog obračuna koji obezbjeđuje alokaciju troškova svih poštanskih usluga, kako bi se omogućio pregled prihoda i troškova po vrstama poštanskih usluga, fazama obavljanja tih usluga i po jedinici poštanske usluge.

Član 99 Zakona propisuje da, ako obavljanje univerzalne poštanske usluge predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatora, isti ima pravo na naknadu priznatog obračuna neto troška za koji je utvrđeno da predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje.

Nadalje, saglasno članu 99 Zakona, obračun neto troška mora biti objektivan i transparentan, te sačinjen na način da se izbjegne dupli obračun svih direktnih i indirektnih koristi i troškova. Neto trošak mora biti obračunat kao razlika između neto troška univerzalnog poštanskog operatora za rad na pružanju univerzalne poštanske usluge i istog operatora bez obaveze pružanja univerzalne usluge.

Članom 99 Zakona je propisano i da je Pošta Crne Gore, kao univerzalni poštanski operator, dužna da vodi, odvojeno računovodstvo zasnovano na dosljednoj primjeni i objektivno utemeljenim načelima troškovnog računovodstva. Računovodstvo Pošte Crne Gore, ako se vodi u skladu članom 99 stav 2 do 5, koristi se kao izvor podataka za izračunavanje neto troška.

Član 99a stav 1 Zakona propisuje da je univerzalni poštanski operator dužan da podnese zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška Agenciji do 30. juna tekuće, za prethodnu godinu. Članom 33 stav 1 Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora (u daljem tekstu: Pravilnik), propisano je da je operator, u istom roku

propisanom Zakonom, a u cilju ostvarivanja prava na naknadu zbog neopravdanog finansijskog opterećenja, dužan da podnese Agenciji zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška sa obračunom neto troška i dokumentima i regulatornim izvještajima propisanim ovim Pravilnikom, dok je stavom 2 istog člana propisano da "ukoliko Agencija, u proceduri iz člana 32 ovog Pravilnika, nije dala saglasnost na Opis implementacije Pravilnika, Operator uz zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška dostavlja i usklađeni Opis implementacije Pravilnika".

Članom 34 stav 3 Pravilnika propisana su obavezna dokumenata i regulatorni izvještaji koje Operator dostavlja Agenciji, a stavom 4 je propisano da su obrasci regulatornih izvještaja, koji se nalaze u prilogu I, sastavni dio ovog Pravilnika.

Članom 35 stav 1 Pravilnika propisano je da je, u postupku verifikacije obračuna neto troška, prije nego pristupi utvrđivanju iznosa neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje operatora, Agencija obavezna da utvrdi da li operator vodi računovodstvo u skladu sa Zakonom i Pravilnikom. Stavom 2 istog člana je propisano da ukoliko Agencija utvrdi da Opis implementacije Pravilnika nije sačinjen u skladu sa odredbama ovog Pravilnika, i/ili na osnovu dokumenata i izvještaja iz člana 34 stav 3: a, d, e, f i g i Obrazaca za regulatorno izvještavanje iz člana 34 stava 4 tj. obrazaca 1-9 iz Priloga I Pravilnika utvrdi da operator ne vodi računovodstvo u skladu sa Zakonom o poštanskim uslugama i ovim Pravilnikom, rješenjem će odbiti zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška kao neosnovan, a stavom 3, da ukoliko na osnovu prethodno navedenih dokumenata utvrdi da operator vodi računovodstvo u skladu sa Zakonom i Pravilnikom, Agencija sprovodi postupak utvrđivanja iznosa neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za operatora. Članom 36 Pravilnika utvrđuje se postupak verifikacije obračuna neto troška, kao i da posle sprovedenog postupka utvrđivanja neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za operatora, Agencija donosi rješenje kojim se utvrđuje iznos neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za operatora. Stavom 4 ovog člana je propisano da Agencija može potvrditi obračun neto troška koji je dostavio operator ili utvrditi drugi iznos neto troška.

Shodno članu 100 stav 1 Zakona, u postupku verifikacije obračuna neto troška, Agencija utvrđuje iznos koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za operatora, po pravilu u roku od 120 dana, a najkasnije u roku od pet mjeseci, od dana dostavljanja zahtjeva za verifikaciju. Stavom 3 istog člana je propisano da u postupku verifikacije obračuna neto troška, Agencija može angažovati nezavisnog revizora.

U prethodno navedenom dopisu broj 0102-3779/1 od 30.06.2020.godine, kojim je podniet zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška za 2019. godinu, Pošta Crne Gore je navela da dostavlja sjedeća dokumenta i regulatorne izvještaje:

- Izvještaj o Alternativnom referentnom scenariju;
- Obрасce iz priloga I Pravilnika;
- Model, tj. obračun u excel formatu koji je povezan formulama kako bi se Agenciji omogućilo praćenje obračuna neto troška od ulaznih podataka do krajnjeg rezultata;
- Revidirani godišnji finansijski izvještaj;

- Potpisanu izjavu od strane izvršnog direktora Pošte Crne Gore kojom priznaje odgovornosti za pripremu regulatornih računa i potvrđuje da je poslovanje Pošte Crne Gore u skladu sa zakonom definisanim obavezama;
- Mišljenje revizora na regulatorne izvještaje.

Uz navedeni dopis je, saglasno članu 33 stav 2 Pravilnika, dostavljen Opis implementacije Pravilnika broj: 00020-10541/3 od 30.06.2020. godine.

Naime, pomenutim odredbama Pravilnika je propisano da, ukoliko Agencija u prethodnoj proceduri nije dala saglasnost na Opis implementacije Pravilnika, Operator uz zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška dostavlja i usklađeni Opis implementacije. Kako Agencija u prethodnoj proceduri nije dala saglasnost na Opis implementacije Pravilnika, dostavljen od strane Pošte Crne Gore 03.04.2020. godine, Pošta Crne Gore je imala obavezu da isti uskladi sa primjedbama i sugestijama Agencije i dostavi uz zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška.

Po dostavljanju zahtjeva Pošte Crne Gore za verifikaciju neto troška za 2019. godinu (u daljem tekstu: Zahtjev), Agencija je izvršila provjeru da li je dokumentacija dostavljena uz Zahtjev potpuna, odnosno da li su, pored Opisa implementacije Pravilnika dostavljenog shodno članu 33 stav 2 Pravilnika, dostavljeni svi regulatorni izvještaji propisani članom 34 stav 3 Pravilnika. Nakon izvršene provjere, Agencija je utvrdila da su, uz zahtjev za verifikaciju neto troška, dostavljeni svi propisani dokumenti i regulatorni izvještaji.

Agencija je, u postupku verifikacije obračuna neto troška, nakon analize dostavljene dokumentacije, angažovala nezavisnog revizora HLB Mont Audit d.o.o. Podgorica, u smislu odredbe člana 100 stav 3 Zakona, sa kojim je zaključila Ugovor za usluge revizije u postupku verifikacije obračuna neto troška univerzalne poštanske usluge (u daljem tekstu: Ugovor) broj 0102-2694/7 od 02.07.2020. godine.

Prilikom analize dostavljene dokumentacije Agencija je imala u vidu i odredbe člana 35 i 36 Pravilnika kojima je propisano postupanje Agencije u postupku verifikacije i utvrđivanja iznosa neto troška, tako da se prvo pristupilo analizi dostavljene dokumentacije u smislu odredbe člana 35 stav 1 Pravilnika, shodno kojem je, Agencija, prije nego pristupi utvrđivanju iznosa neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje operatora, obavezna da utvrdi da li operator vodi računovodstvo u skladu sa Zakonom i ovom Pravilnikom.

U skladu sa članom 3 stav 3 tačka 4 Ugovora revizor HLB Mont Audit je dostavio Izvještaj o usaglašenosti računovodstva u vezi obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora broj 0102-2694/10 od 24.09.2020. godine.

U ovom Izvještaju ovlašćeni revizor je, u skladu sa zahtjevima paragrafa 72 Međunarodnog standarda angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje 3000 - Angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje, koje ne spada u reviziju ili pregled finansijskih informacija, dao nemodifikovani zaključak kojim se izražava uvjeravanje ograničenog stepena, da, na bazi pribavljenih dokaza, ovlašćeni revizori nijesu upoznati ni sa jednim pitanjem (pitanjima) koje bi

uzrokovalo da smatraju da vođenje troškovnog računovodstva Pošte Crne Gore kao univerzalnog poštanskog operatora u vezi obračuna neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za 2019. godinu, po svim materijalno značajnim aspektima, nije u skladu sa Pravilnikom, odnosno, da nije u skladu sa Zakonom.

HLB Mont Audit je, u pomenutom Izvještaju, naveo da:

- Softverski modul koji posjeduje Pošta Crne Gore za izračunavanje neto troška univerzalnog poštanskog servisa, ima određene nedostatke (sastoji se od više softverskih sistema koji su nezavisni i nijesu integrisani), koji direktno, ili na indirektan način mogu uticati na obračun neto troška;
- Operator nije u potpunosti ustrojio vođenje računovodstva za potrebe obračuna neto troška na jednom mjestu, kao integralno računovodstvo po fazama vođenja troškovnog računovodstva, u smislu odredbi člana 13-17 Pravilnika.

Međutim, u Izvještaju je dalje izraženo mišljenje ovlašćenog revizora da prethodno navedeni nedostaci nijesu od presudnog značaja za izražavanje modifikovanog zaključka, jer ne predstavljaju prepreku za izračunavanje neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje univerzalnog poštanskog operatora za 2019. godinu, s obzirom na činjenicu da je Pošta Crne Gore, i pored istih, obezbijedila podatke koje zahtijeva model istorijskog troška predviđenog Pravilnikom u dijelu koji se odnosi na:

- Razdvajanje prihoda i troškova;
- Segmentaciju mjesta troškova;
- Alokaciju troškova sa mjesta troškova na aktivnosti;
- Alokaciju troškova sa aktivnosti na usluge.

Savjet Agencije je, na sjednici održanoj 26.09.2020. godine, saglasno nalazima i zaključcima koje je revizor HLB Mont Audit dao u Izvještaju o usaglašenosti računovodstva u vezi obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora, donio odluku o nastavku realizacije Ugovora, odnosno o sprovođenju postupka utvrđivanja iznosa neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za 2019. godinu.

Postupajući u skladu sa članom 3 stav 3 tačka 6 Ugovora, revizor HLB Mont Audit je dana 28.10.2020. godine Agenciji dostavio Izvještaj o utvrđenom iznosu neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje univerzalnog poštanskog operatora broj 0102-2694/11.

U ovom Izvještaju je, u skladu sa zahtjevima paragrafa 72 Međunarodnog standarda angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje 3000 - Angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje, koje ne spada u reviziju ili pregled finansijskih informacija, izražen nemodifikovani zaključak kojim se daje uvjeravanje ograničenog stepena, da, na bazi pribavljenih dokaza, ovlašćeni revizor nije upoznat ni sa jednim pitanjem (pitanjima) koje bi uzrokovalo da smatraju da utvrđivanje iznosa neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za Poštu Crne Gore, u iznosu od 301.596,54 €, po svim materijalno značajnim aspektima, nije u skladu sa Pravilnikom, odnosno da nije u skladu sa Zakonom.

Radi utvrđivanja neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje Pošte Crne Gore za 2019. godinu, revizor HLB Mont Audit je izvršio provjeru podataka iskazanih u Obrascima za regulatorno izvještavanje, Obrascima za regulatorno izvještavanje po Alternativnom referentnom scenariju, te Obrascu za obračun neto troška, koji su uz Zahtjev dostavljeni Agenciji, u skladu sa odredbama člana 34 Pravilnika.

Uvidom u predmetnu dokumentaciju ovlašćeni revizor je utvrdio određene nepravilnosti i nedosljednosti u primjeni Pravilnika, pa je od Pošte Crne Gore zahtijevano da iste otkloni, sa Pravilnikom uskladi i sačini nove obrasce, što je i učinjeno.

Izmjene koje su zahtijevane se odnose na Obrasce regulatornog izvještavanja (1 do 9), Obrasce regulatornog izvještavanja po Alternativnom referentnom scenariju (11 do 14), obrazac za obračun neto troška (15), Obračun nematerijalnih koristi i Alternativni referentni scenario.

Utvrđeno je da treba izvršiti sledeće izmjene, uz objašnjenje razloga i načina izvršenja:

1. Korekcije u vezi utvrđivanja istorijskog troška

Prije popunjavanja obrazaca, tj prije importa podataka u model za obračun neto troška univerzalnog servisa urađen je novi obračun amortizacije po istorijskom trošku za građevinske objekte.

- Korekcija obračuna urađena je iz razloga što je prilikom prvog obračuna kod svih građevinskih objekata osnovica za amortizaciju bila umanjena za rezidualnu vrijednost, što nije bilo u skladu sa podacima iz Baze osnovnih sredstava 2001. godine, jer objekti koji su se nalazili u toj bazi nisu imali prikazanu rezidualnu vrijednost. Novi obračun amortizacije po istorijskom trošku je urađen tako što se, kod objekata koji su imali rezidualnu vrijednost prilikom nabavke, osnovica umanjivala za istu, dok je, kod onih objekata gdje nije bilo rezidualne vrijednosti, amortizacija obračunata na nabavnu vrijednost. Navedena korekcija obračuna amortizacije imala je za posledicu povećanje troškova amortizacije građevinskih objekata, koji su predmet obračuna neto troška, za 59.916,01 €. Dakle, vrijednost amortizacije po istorijskom trošku za građevinske objekte u prvom obračunu je iznosila 156.929,04 €, a nakon novog obračuna 216.845,05 € - vrijednost amortizacije građevinskih objekata koji su predmet obračuna neto troška je povećana za 59.916,01 €.
- Izvršena je i korekcija alokatora kod podjele troškova amortizacije kancelarijskog namještaja, tako što je trošak amortizacije kancelarijskog namještaja, umjesto preko realokatora površina, realociran na faze preko realokatora norma minuta.
- Izvršene su korekcije kod grupisanja konta u grupe troškova koje su propisane članom 14. Pravilnika. Na primjer, konta koja se odnose na troškove materijala za održavanje čistoće, troškove električne energije, troškove lož ulja, su iz grupe troškovi objekata prebačeni u grupu Ostali proizvodni troškovi. Troškovi za doprinos PIO - ugovor o djelu, doprinos za

zdravstvo - ugovor o djelu, naknada troškova prevoza na službenom putu u inostranstvo, naknada troškova smještaja u inostranstvu su iz grupe neproizvodnih troškova prebačeni u grupu Troškovi zaposlenih.

2. Korekcije podataka datih u Obrascima 1-8

- U Obrascu 1, Segmentacija konta troškova Operatora za period 01.01.-31.12.2019. godine i Obrascu 2, Segmentacija mjesta troškova Operatora sa pripadajućim troškovima za period 01.01.-31.12.2019. godine, sačinjena je nova analitika - podjela svakog konta koji se u prethodnom obračunu nalazio u navedenim obrascima, u grupi II - konta koja su predmet obračuna neto troška.
Svaki konto - trošak iz te grupe, koji je u prethodnom obračunu tretiran isključivo kao konto koji se odnosi na univerzalnu uslugu, podijeljen je na dio koji i dalje pripada univerzalnim poštanskim uslugama i dio koji se odnosi na komercijalnu poštansku uslugu. Ovom novom podjelom broj konta koja se odnose na komercijalnu poštansku uslugu je povećan i ova konta su dodata grupi I: Konta koja nisu predmet obračuna neto troška pružanja univerzalne poštanske usluge. Dio koji se odnosi na univerzalnu poštansku uslugu je ostao u grupi II: Konta koja su predmet obračuna neto troška pružanja univerzalne poštanske usluge.
Dobijeni iznosi po pojedinačnim kontima se nakon ovih izmjena razlikuju od onih koji su bili uneseni u iste ovakave obrasce, a koje je Pošta Crne Gore predala uz Zahtjev.
- U Obrascu 3, Alokacija stvarnih direktnih troškova i troškova MT na operativne aktivnosti Operatora za period od 01.01.-31.12.2019. godinu, je došlo do izmjene iznosa na određenim troškovnim mjestima, kao i do izmjena na određenim grupama troškova, zbog prethodno navedenih korekcija u obrascima 1 i 2.
- Obrazac 4, Alokacija stvarnih direktnih troškova i troškova Operatora na operativne aktivnosti i Obrazac 5, Alokacija troškova operativnih aktivnosti na univerzalnu poštansku uslugu Operatora za period od 01.01.-31.12.2019. godine, su izmijenjeni zbog prethodno navedenih korekcija u obrascima 1 i 2.
- U Obrascu 8, Bilans pojedinačnih usluga iz domena UPU, su prikazani prihodi iz obrasca 6 i troškovi, odnosno rashodi iz Obrasca 5, pa je u njemu došlo do izmjena zbog prethodno navedene korekcije troškova.

3. Korekcije u vezi obračuna nematerijalnih koristi

Efekte identifikacije i obračuna nematerijalnih koristi Pošta Crne Gore je iskazala u Obrascu 9, Kalkulacija ukupne vrijednosti nematerijalnih koristi od pružanja UPU, koji je dostavljen uz Zahtjev. Obračunate vrijednosti u ovom obrazcu su, nakon izvršene revizije ovlaštenog revizora, značajno izmijenjene, kako je to prikazano u sledećoj tabeli:

Nematerijalna korist	Vrijednost iz obrasca dostavljenog uz Zahtjev	Vrijednosti obračunate od strane ovlaštenog revizora
A	B	C
Korist od reputacije brenda i od viših prinosa od ukupnih usluga sa obavezom pružanja univerzalne usluge	294.864,32	638.571,05
Dodatni prihodi od reklamiranja	115,50	173.976,00
Oslobađanje od PDV-a	0,00	546.215,00
Prednost od izdavanja poštanskih markica	331.391,04	8.060,40
Oslobađanje od plaćanja licence za transport	0,00	6.200,00
UKUPNO	626.370,86	1.373.022,00

- Korist od reputacije brenda se odnosi na dodatni prihod koji donose korisnici poštanskih usluga koji iste koriste zbog pozitivne reputacije i prepoznatljivosti poštanskog operatora. Pošta Crne Gore je u Zahtjevu, po osnovu ove nematerijalne koristi, obračunala iznos od 294.864,32 €. Međutim, ovlašćeni revizor je utvrdio da je ovaj iznos obračunat na pogrešnoj premisi, jer je u obračunu korišćen podatak o iznosu prihoda od pružanja univerzalnih poštanskih usluga, a ne podatak o ukupnom prihodu od pružanja svih poštanskih usluga, koji je značajno veći i koga je u ovom obračunu trebalo koristiti. Novoutvrđena vrijednost koristi od reputacije brenda je, primjenom novih podataka, izračunata u iznosu od 638.571,05 €, što je za 343.706,73 € više u odnosu na ranije obračunate koristi od reputacije brenda.
- Dodatni prihod od reklamiranja proizilazi iz mogućnosti korišćenja dodatnih opcija za oglašavanje, usled korišćenja imovine operatora. Pošta Crne Gore je u Zahtjevu, po osnovu ove nematerijalne koristi, obračunala iznos od 115,50 €. Međutim, ovlašćeni revizor je korigovao obračun dodatnog prihoda od reklamiranja i u isti uključio i prihode od kampanja nacionalnog oglašavanja za usluge Post Express, Luksuzni telegram i poklon, Post Cash, Brza dostava za on-lajn trgovine. Na ovaj način je utvrđen novi prihod od reklamiranja u iznosu od 173.976,00 €, što je za 173.860,50 € više u odnosu na ranije obračunati dodatni prihod od reklamiranja.
- Pošta Crne Gore nije obračunala nematerijalnu korist usled oslobađanja od PDV-a za 2019. godinu, već je dala obrazloženje da, saglasno članu 26 stav 1 Zakona o porezu na dodatu vrijednost ("Sl. list CG", broj 65/01 do 50/17) i članu 57 Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost ("Sl. list CG", br. od 65/01 do 50/17), u javnom poštanskom operatoru smatraju da su sve poštanske usluge u Crnoj Gori oslobođene plaćanja PDV-a bez obzira ko ih pruža, da li ih pruža operator sa licencom za univerzalni servis ili bez licence, odnosno da svi poštanski operatori u Crnoj Gori mogu obavljati

poštanske usluge, uz oslobađanje od PDV-a. Dakle, iznos obračunate nematerijalne koristi po ovom osnovu je bio 0,00 €.

Ovlašćeni revizor je utvrdio da se pomenute odredbe, kojima se javne poštanske usluge oslobađaju od plaćanja PDV-a, odnose samo na univerzalne usluge koje pruža javni, odnosno univerzalni poštanski operator, te je izvršen novi obračun nematerijalnih koristi usled oslobađanja od PDV-a, na osnovu kojeg je izračunata nematerijalna korist od 546.215,00 €.

- Nematerijalne koristi koje proizilaze iz izdavanja poštanskih maraka su zasnovane na ekskluzivnom pravu Pošte Crne Gore vezano za puštanje u opticaj poštanskih maraka. Pošta Crne Gore je u Zahtjevu, po osnovu ove nematerijalne koristi, obračunala iznos od 331.391,04 €. Ovlašćeni revizor je izvršio korekciju ovog obračuna jer je za obračun ove nematerijalne koristi uzeo u obzir i prihod od filatelističke aktivnosti Pošte Crne Gore (vrijednost izgubljenih ili uništenih marki i prihod od prodaje maraka filatelistima), a ne ukupan prihod od prodaje markica, kako je pogrešno urađeno u prethodnom obračunu. Na ovaj način je utvrđen novi prihod od prednosti koja se ostvaruje izdavanjem poštanskih maraka u iznosu od 8.068,40 €, što je za 323.322,64 € manje u odnosu na ranije obračunati
- Pošta Crne Gore nije obračunala nematerijalnu korist koja je rezultat oslobađanja od plaćanja licence za transport. Nakon korekcija ovlašćenog revizora nematerijalna korist koja je rezultat oslobađanja od plaćanja licence za transport je izračunata u iznosu od 6.200,00 €.

Dakle, nakon izmjena i korekcija ovlašćenog revizora, obračunata je ukupna vrijednost nematerijalnih koristi u iznosu od 1.373.022,40 €, što je za 746.651,59 € više od vrijednosti nematerijalnih koristi koje je Pošta Crne Gore Agenciji dostavila uz Zahtjev, a čija vrijednost nematerijalnih koristi je iznosila 626.370,86 €.

4. Korekcije u Alternativnom scenariju

Izvještaj o Alternativnom referentnom scenariju je, u toku revizije ovlašćenog revizora, otklanjanjem nepravilnosti i sačinjavanjem novih obrazaca, značajno izmijenjen u odnosu na Alternativno referentni scenario koji je Pošta Crne Gore dostavila Agenciji uz Zahtjev.

- U Hipotezi 1, koja se odnosi na promjene u geografskoj pokrivenosti poštanske mreže ovlašćeni revizor je, otklanjanjem nepravilnosti, odnosno povećanjem prikazanog fizičkog obima usluga koja se odnosi na fazu dostave i povećanjem procenta ostvarene produktivnosti koja se odnosi na fazu uručjenja poštanskih pošiljaka, izmijenio, odnosno povećao iznos uštede za projektovanih 215 reona dostave, proračunato prema prosječnom trošku dostave. Takođe su korigovane vrijednosti koje se odnose na operativni lizing, mjesečni trošak vozila, mjesečnu potrošnju goriva i cijenu goriva.

Na osnovu svih pomenutih izmjena izračunato je da bi, primjenom modela datog u izmijenjenoj Hipotezi 1, ukupno izgubljeni startni prihod (neophodna ulaganja) iznosio **242.359,00 €**, što je za 14.249,00 € manje u odnosu na obračunate izgubljene prihode Pošte po osnovu Hipoteze 1, a koji su dostavljeni uz Zahtjev i koji su iznosili 256.608,00 €. Takođe su izračunati ukupno uštedeni troškovi dostave u iznosu od **1.627.237,71 €**, što je za 504.255,60 € više u odnosu na obračunate uštedene troškove Pošte po osnovu Hipoteze 1, a koji su dostavljeni uz Zahtjev i koji su iznosili 1.122.982,11 €.

- U Hipotezi 2, koja se odnosi na promjene u gustini pristupnih tačaka za prijem poštanskih pošiljaka, ovlašćeni revizor je, otklanjanjem nepravilnosti i prebacivanjem opisa Reda prevoza u Hipotezu 3 (jer se to odnosi na učestalost dostave), pošao od pretpostavke da će jedinice poštanske mreže (pošte), koje u ruralnom području ostvaruju gubitak u pružanju univerzalne poštanske usluge, promijeniti svoje poslovanje tako što će se orijentisati na pružanje komercijalnih usluga. Time bi se smanjila gustina pristupnih tačaka za prijem univerzalnih poštanskih pošiljaka i izgubio dio prihoda koji se ostvaruje istim, ali bi se smanjili i troškovi pružanja ovih usluga.
Ovlašćeni revizor je u svom izvještaju izračunao da, po scenariju datom u izmijenjenoj Hipotezi 2, izgubljeni prihod iznosi **81.552,00 €**, a da uštedeni troškovi iznose **48.931,22 €**, što je za 36.828,22 € više u odnosu na obračunate uštede Pošte na osnovu Hipoteze 2, koja je dostavljena uz Zahtjev, a koje su iznosile 12.103,00 €.
Pošta Crne Gore u prethodno dostavljenom Alternativnom scenariju nije obračunala ukupno izgubljeni prihod po ovoj hipotezi.
- U Hipotezi 3, koja se odnosi na promjene u učestalosti dostave poštanskih pošiljaka, ovlašćeni revizor je, izvršio korekcije dodavanjem promjena transportnih ruta u Redu prevoza. Nakon zadržavanja djelova koji se odnose na promjene učestalosti dostave kroz prelazak sa šestodnevne na petodnevnu dostavu, smanjenje broja poštara, odnosno spajanje dostavnih reona, obračunat je izgubljeni prihod u iznosu od **93.528,08 €** i ukupno uštedeni troškovi po ovoj hipotezi u iznosu od **578.642,44 €**.
Pošta Crne Gore u Alternativnom referentnom scenariju dostavljenom uz Zahtjev, nije obračunala izgubljene prihode po ovom osnovu, a ukupno uštedeni troškovi su bili izračunati u iznosu od 566.539,44 €, što je za 12.103,00 € manje u odnosu na obračun koji je dat u izmijenjenoj Hipotezi 3.
- U Hipotezi 4, koja se odnosi na poštanske usluge bez naplate za slijepe, odnosno sekograme, istaknuto je da Pošta Crne Gore, na osnovu međunarodnih standarda, pisma i pakete za slijepe osobe dostavlja beslatno. Na osnovu mjesečnog mjerenja primljenih sekograma i prosječne cijene koštanja prijema obične i preporučene pošiljke od 21g do 50g (što je uzeto kao mjerilo za prosječnu cijenu koštanja), obračunat je uštedeni trošak po ovoj hipotezi u iznosu od **10.500,00 €**.
- U Hipotezi 5, koja se odnosi na ostale usluge, kao i promjene u uslovima pružanja usluga koje ne bi bile dostupne ili bi bile dostupne pod drugačijim uslovima, ukoliko operator ne

bi imao obavezu pružanja UPU, ovlašćeni revizor je, razmatrajući pružanje usluga preporučenih pošiljki, paketa, sudskih pisama i pisama po upravnom postupku, koje bi u slučaju nepostojanja obaveze pružanja univerzalne poštanske usluge, ovaj operator obavljao po tržišnim cijenama, napravio novi pristup u razmatranju ove hipoteze, s obzirom na činjenicu da su korišćeni novi podaci iz obrazaca 5 i 8, odnosno da je ova hipoteza promjenjena u dijelu izvora podataka. Koristeći izmijenjeni pristup i izmijenjene podatke, napravljen je novi obračun izgubljenih prihoda u iznosu od **289.296,41 €**, što je za 10.190,84 € manje od iznosa koji je, po ovoj hipotezi obračunat u Alternativnom referentnom scenariju Pošte koji je dostavljen uz Zahtjev, a koji je iznosio 299.487,25 €. Takođe je napravljen i obračun ušteđenih troškova, koga nije bilo u Alternativnom referentnom scenariju Pošte, u iznosu od **116.042,69 €**.

Razradom korigovanih i izmijenjenih hipoteza dolazi se do obračuna uštede troškova i gubitka prihoda u slučaju kada Pošta Crne Gore ne bi imala obavezu pružanja univerzalne poštanske usluge.

Ukupni ušteđeni troškovi po korigovanom Alternativnom referentnom scenariju:

$$\text{UTA} = 1.627.237,71 + 48.931,22 + 578.642,44 + 10.500,00 + 116.042,69$$

$$\text{UTA} = \mathbf{2.381.354,06 \text{ €}}$$

Ukupan izgubljeni prihod po korigovanom Alternativnom referentnom scenariju:

$$\text{GPA} = 242.359 + 81.552,03 + 93.528,08 + 289.296,41$$

$$\text{GPA} = \mathbf{706.735,52 \text{ €}}$$

5. Korekcije Obrasca za obračun neto troška

Navedene izmjene i korekcije uslovile su i izmjene u Kalkulaciji neto troška univerzalne poštanske usluge za 2019. godinu.

Obračun neto troška univerzalne poštanske usluge Pošte Crne Gore za 2019. godinu sačinjen je u skladu sa kalkulacijom propisanom članom 31 Pravilnika. Obračun je izvršen po sledećoj formuli:

$$\text{NT} = \text{UTA} - \text{GPA} - \text{NK}$$

gdje je:

NT- neto trošak usljed obaveze obavljanja UOU

UTA- ukupni ušteđeni troškovi po alternativnom scenariju

GPA- ukupan izgubljeni prihod po alternativnom referentnom scenariju

NK- nematerijalne koristi ostvarene usljed obaveze pružanja UPU.

$$\text{Neto trošak: } 2.381.354,06 - 706.735,52 - 1.373.022,00 = \mathbf{301.596,54 \text{ €}}$$

Dakle, neto trošak univerzalne poštanske usluge, koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za Poštu Crne Gore u 2019. godini, je utvrđen u iznosu od 301.596,54 €. Utvrđeni iznos neto troška je za 228.061,99 € manji od iznosa neto troška koji je u svom Zahtjevu za verifikaciju obračuna neto troška za 2019. godinu, broj 0102-3779/1 od 30.06.2020. godine, navela Pošta Crne Gore, a koji je iznosio 529.658,53 €.

Agencija je, shodno odredbama članova 111 i 112 Zakona o upravnom postupku, dopisom broj 0102-2694/12 od 29.10.2020. godine, Pošti Crne Gore, na pismeno izjašnjenje, prosljedila Izvještaj o utvrđenom iznosu neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje univerzalnog poštanskog operatora za 2019. godinu, broj 0102-2694/11 od 28.10.2020. godine, koji je sačinjen od strane ovlašćenog revizora HLB Mont Audit d.o.o Podgorica. Pošta Crne Gore je svoj odgovor dostavila dopisom broj 00020-16512/3 od 02.11.2020. godine, koji je u Agenciji zaveden pod brojem 0102-2694/16 od 04.11.2020. godine. Ovim dopisom Pošta Crne Gore je dostavila svoje izjašnjenje u kojem je naglasila da nema primjedbi u odnosu na nalaze iz Izvještaja ovlašćenog revizora Mont Audit d.o.o Podgorica, te da je saglasna sa utvrđenim iznosom neto troška, za 2019. godinu, u iznosu od 301.596,54 €.

Dakle, na osnovu svih prethodno datih nalaza, koji su rezultat analize dostavljenog zahtjeva za verifikaciju obračuna neto troška za 2019. godinu, dokumentacije dostavljene dopisom 00020-10541/2 od 30.06.2020. godine, Opisa implementacije, Izvještaja o usaglašenosti računovodstva u vezi obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora broj 0102-2694/10 od 24.09.2020. godine nezavisnog revizora HLB Mont Audit, Izvještaja o utvrđenom iznosu neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje univerzalnog poštanskog operatora broj 0102-2694/11 od 28.10.2020. godine nezavisnog revizora HLB Mont Audit, izjašnjenja Pošte Crne Gore iz dopisa broj 00020-16512/3 od 02.11.2020. godine, a vezanog za navedeni Izvještaj nezavisnog revizora HLB Mont Audit, Agencija je utvrdila sledeće:

Pošta Crne Gore primjenjuje softverski modul za izračunavanje neto troška univerzalnog poštanskog servisa koji ima određene nedostatke i nije u potpunosti ustrojila vođenje računovodstva za potrebe obračuna neto troška na jednom mjestu, kao integralno računovodstvo po fazama vođenja troškovnog računovodstva, ali ovi nedostaci ne predstavljaju prepreku za izračunavanje neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje univerzalnog poštanskog operatora za 2019. godinu, jer je Pošta Crne Gore, i pored navedenih nedostataka, obezbijedila podatke koje zahtijeva model istorijskog troška predviđenog Pravilnikom.

Postupajući u skladu sa članom 100 stav 1 Zakona i članom 35 stav 3 Pravilnika, Agencija je sprovela postupak utvrđivanja iznosa neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za Poštu Crne Gore u 2019. godini, te je, na osnovu pribavljenih dokaza, zaključila da nije upoznata ni sa jednim pitanjem (pitanjima) koje bi uzrokovalo da smatra da utvrđivanje iznosa neto troška koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje u iznosu od 301.596,54 €, po svim materijalno značajnim aspektima, nije u skladu sa Pravilnikom, odnosno, da nije u skladu sa Zakonom.

Sa ovih razloga utvrđuje se neto trošak, koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatora Poštu Crne Gore, u 2019. godini u iznosu od 301.596,54 €.

Prema članu 102 stav 5 Zakona o poštanskim uslugama pravo na ostvarivanje sredstava za pokriće gubitaka u obavljanju univerzalne poštanske usluge ostvaruje na osnovu verifikovanog obračuna neto troška. Kako je Agencija utvrdila iznos neto troška za pružanje univerzalne poštanske usluge sredstva za njegovo pokriće obezbjeđuju se iz sredstava i na način koji je propisan ostalim odredbama člana 102 Zakona.

U skladu sa članom 102 stav 2 Zakona o poštanskim uslugama, kojim je propisano, da ako se sredstvima iz prihoda ostvarenih pružanjem univerzalne poštanske usluge ne može pokriti utvrđeni iznos neto troška, da se gubici u obavljanju univerzalne poštanske usluge obezbjeđuju iz kompenzacionog fonda Agencije obezbjeđenog za ove namjene. Prihod Agencije za 2019. godinu po osnovu godišnjih naknada za obavljanje poštanskih usluga i jednokratnih naknada za upis u registar, koje su propisane članom 81 Zakona, iznosio je 170.070,50 €. U skladu sa članom 82 stav 2 Zakona, 40% ovih sredstava, odnosno 68.028,20 €, predviđeno je za naknadu neto troška za pružanje univerzalnog servisa za 2019. godinu.

U skladu sa navedenim Agencija je obavezna da Pošti Crne Gore, na osnovu neto troška pružanja univerzalne poštanske usluge, uplati iznos od 68.028,20 €, koji predstavlja 40% kompenzacionog fonda, tj. prihoda Agencije u 2019 na osnovu člana 81 Zakona o poštanskim uslugama.

Imajući u vidu da se, shodno odredbi člana 121c Zakona, odredbe člana 102 stav 3, i člana 102 stav 4 ovog zakona, u dijelu koji se odnosi na sredstva Agencije, primjenjivala do 1. januara 2019. godine, odnosno zaključno sa obračunom neto troška za 2017 godinu, nedostajuća sredstva za pokriće neto troška univerzalnog servisa za 2019. godinu, koja se ne mogu pokriti iz sredstava kompenzacionog fonda nadoknađuju se iz budžeta države. U skladu sa važećom odredbom člana 102 stav 4 Zakona o poštanskim uslugama, iznos od 233.568,34 €, koji predstavlja razliku između utvrđenog iznosa neto troška od 301.596,54 € i iznosa 68.028,20 €, koji predstavlja 40% kompenzacionog fonda Agencije, potrebno je nadoknaditi iz Budžeta Crne Gore.

U skladu sa članom 112 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list CG", br. 56/14, 20/15 i 37/17), Agencija je Pošti Crne Gore dopisom broj 0102-2694/17 od 12.11.2020. godine prosljedila nacrt Rješenja o utvrđivanju neto troška pružanja univerzalne poštanske usluge, koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatora Poštu Crne Gore a.d. Podgorica za 2019. godinu, u cilju izjašnjenja na isti.

Pošta Crne Gore je dopisom broj 0102-2694/18 od 16.11.2020. godine obavijestila Agenciju da je u svemu saglasna sa dostavljenim nacrtom Rješenja .

Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, već se u roku od 20 dana od dana njegovog prijema može pokrenuti upravni spor kod Upravnog suda.

PREDSJEDNIK SAVJETA



Branko Kovijanić